

Powtórki pani Julki

Najlepsze powtórzenie przed sprawdzianem z historii :)

Zagadnienia na sprawdzian:

- Umiem wymienić skutki II wojny światowej (najlepiej 6).
- Wiem czym jest NATO i Układ Warszawski.
- Wyjaśniam na czym polegał "Plan Marschalla" i jakie były zadania RWPG.
- Na czym polegała blokada Berlina.
- Czym jest zimna wojna?
- Ustalenia w sprawie Polski na konferencji w Jałcie i skutki tych postanowień (zmiana granic).
- Komunistyczny aparat represji (bezpieka), Milicja Obywatelska.
- Referendum 3XTAK,
- Wybory w 1947r.
- Stalinizm i propaganda komunistyczna. Sowietyzacja bloku wschodniego.
- Socrealizm (cechy i przykłady).
- Śmierć Józefa Stalina.
- Powstanie na Węgrzech 1956
- Praska Wiosna 1968

Daty: Referendum 3XTAK, Wybory z 1947 r, śmierć Stalina, Powstanie na Węgrzech, Praska Wiosna.

Postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Józef Stalin, Imre Nagy, Aleksander Dubček, Aleksander Stachanow.

Dzień dobry! Zaczynamy wspólną naukę do sprawdzianu. Notatki, które zrobiłam specjalnie dla Was, w zupełności wystarczą, żeby dostać ze sprawdzianu ocenę celującą. Pamiętaj jednak, żeby nie zostawiać nauki na ostatni moment, a dodatkowo, że najlepsi historycy dużo czytają! Dlatego przed sprawdzianem otwórz jeszcze podręcznik i poszerz swoją wiedzę o dodatkowe informacje.

Zagadnienie 1

Zamknij oczy i wyobraź sobie powojenny krajobraz. Spróbuj samodzielnie wymienić 6 skutków II wojny światowej. Zapisz je w wyznaczonym miejscu. Jeśli potrzebujesz pomocy, przyjrzyj się ilustracjom wklejonym poniżej. Co na nich widzisz?

Zagadnienie 2

1. **NATO i Układ Warszawski** to dwa rywalizujące sojusze militarne powstałe w okresie zimnej wojny.
2. NATO, utworzone w 1949 roku, zrzeszało państwa demokratyczne Zachodu, mając na celu wspólną obronę przed zagrożeniem ze strony ZSRR.
3. W odpowiedzi na to w 1955 roku Związek Radziecki powołał Układ Warszawski, który skupiał państwa bloku wschodniego i służył utrzymaniu kontroli nad sojusznikami ZSRR.
4. Oba bloki były kluczowymi elementami globalnej rywalizacji między Wschodem a Zachodem aż do upadku Układu Warszawskiego w 1991 roku

Flaga NATO

Zagadnienie 3

	Plan Marshalla	RWPG (Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej)
<i>Kto inicjował</i>	USA	ZSRR
<i>Cel</i>	Odbudowa gospodarcza Europy po II wojnie światowej, zapobieganie wpływom komunizmu	Integracja gospodarcza państw bloku wschodniego, kontrola gospodarek przez ZSRR
<i>Sposób działania</i>	Pomoc finansowa i materialna dla krajów europejskich	Koordinacja planów gospodarczych, wymiana surowców i towarów w systemie nakazowym
<i>Obszar działania</i>	Europa Zachodnia (m.in. Wielka Brytania, Francja, RFN, Włochy)	Blok wschodni (m.in. ZSRR, Polska, NRD, Czechosłowacja, Węgry, Bułgaria, Rumunia)
<i>Efekty</i>	Szybka odbudowa gospodarek, wzrost dobrobytu, ograniczenie wpływów ZSRR	Utrzymanie zależności gospodarczej od ZSRR, wolniejszy rozwój niż w Europie Zachodniej

Zastanów się w jaki sposób został przedstawiony na karykaturze plan Marshalla. Zapisz swoją odpowiedź poniżej. Pamiętaj o zaznaczeniu na ilustracji najważniejszych symboli. Co one oznaczają?

Zagadnienie 4

Blokada Berlina (24 czerwca 1948 – 12 maja 1949) była jednym z pierwszych poważnych kryzysów zimnej wojny. Celem blokady było zmuszenie Berlina Zachodniego do podporządkowania się ZSRR poprzez odcięcie dostaw żywności, paliwa i innych niezbędnych towarów. W odpowiedzi państwa zachodnie zorganizowały most powietrzny, dzięki któremu przez prawie rok samoloty dostarczały mieszkańcom miasta żywność, lekarstwa i węgiel. Akcja zakończyła się sukcesem, a ZSRR ostatecznie zniósł blokadę.

Zagadnienie 5

Zimna wojna (1947–1991) to długotrwały konflikt polityczny, ideologiczny, gospodarczy i militarny między Stanami Zjednoczonymi i ich sojusznikami (blok zachodni, NATO) a Związkiem Radzieckim i jego strefą wpływów (blok wschodni, Układ Warszawski).

Nie doszło w niej do bezpośrednich starć zbrojnych między supermocarstwami, ale prowadziły one rywalizację na wielu płaszczyznach, w tym wyścig zbrojeń, wyścig kosmiczny oraz walkę o wpływy na świecie.

Za początek zimnej wojny uznaje się wystąpienie Churchilla w Fulton, kiedy podczas przemówienia wypowiedział słynne słowa o żelaznej kurtynie.

Według słów brytyjskiego polityka żelazna kurtyna zapadła *od Szczecina nad Bałtykiem, do Triestu nad Adriatykiem*. Spróbuj narysować ją na przedstawionej mapie. Następnie zastanów się po której stronie znalazła się Polska? Pod czyimi była wpływami? USA czy ZSRR?

Zagadnienie 6

Najważniejsze postanowienia konferencji w Jaltie dla naszego kraju to zmiana granic Polski.

- Polska straciła **Kresy Wschodnie** (Wołyń, Galicja Wschodnia, Wileńszczyzna) - **(zielony kolor na mapie)** na rzecz ZSRR, co oznaczało przesunięcie granicy wschodniej na tzw. linię Curzona - **(czerwony kolor na mapie)**.
- W zamian Polska miała otrzymać ziemie zachodnie i północne, czyli tereny należące wcześniej do Niemiec, w tym Pomorze Zachodnie, Śląsk i Prusy Wschodnie - **(szary kolor na mapie)**.
- Nowa granica zachodnia miała przebiegać wzdłuż Odry i Nysy Łużyckiej.

Zagadnienie 7

	Bezpieka	Milicja Obywatelska (MO)
Cel działania	Zwalczanie opozycji, inwigilacja społeczeństwa, umacnianie reżimu komunistycznego	Utrzymywanie porządku, tłumienie protestów, współpraca z bezpieczeństwem.
Metody represji	Tortury, szantaż, inwigilacja, procesy polityczne	Pałowanie (<i>chodzi o tą pałkę, którą pani Julia ma w sali 28</i>), brutalne pacyfikacje, zatrzymania, kontrola demonstracji

Zagadnienie 8

Referendum ludowe „3 x TAK” (30 czerwca 1946 r.)

1. Referendum 3 x TAK było plebiscytem przeprowadzonym przez władze komunistyczne w Polsce 30 czerwca 1946 roku, mającym na celu wzmocnienie ich pozycji i przygotowanie gruntu pod sfałszowanie przyszłych wyborów parlamentarnych.
2. Polakom zadano trzy pytania:
 - Czy jesteś za zniesieniem Senatu?
 - Czy chcesz utrwalenia reformy rolnej i nacjonalizacji przemysłu?
 - Czy chcesz utrwalenia zachodnich granic Polski na Odrze i Nysie Łużyckiej?
3. Władze komunistyczne prowadziły intensywną propagandę, zachęcając do głosowania „3 x TAK”. Opozycyjny Polski Stronnictwo Ludowe (PSL) Stanisława Mikołajczyka wzywało do głosowania „NIE” na pierwsze pytanie, aby osłabić kontrolę komunistów.
4. Fałszerstwa i skutki: Wyniki zostały sfałszowane przez komunistów. Oficjalnie ogłoszono, że większość głosowała „TAK” na wszystkie pytania, choć faktyczne wyniki mogły wskazywać znacznie większe poparcie dla PSL.
5. Referendum stało się testem przed sfałszowanymi wyborami do Sejmu w 1947 r., które umocniły władzę komunistów i doprowadziły do eliminacji opozycji.

Zagadnienie 9

1. Wybory w **1947 roku** były *całkowicie sfałszowane* przez komunistów, co pozwoliło im na przejęcie pełnej władzy w Polsce. Blok Demokratyczny (PPR, PPS, SL, SD) brutalnie rozprawił się z opozycyjnym PSL Stanisława Mikołajczyka – represje, zastraszanie i aresztowania były powszechne.
2. W dniu wyborów podmieniano urny, unieważniano głosy na PSL i kontrolowano lokale wyborcze. Oficjalne wyniki przyznały Blokowi Demokratycznemu **80,1% głosów**, choć rzeczywiste poparcie dla PSL było znacznie wyższe.
3. Skutki wyborów:
 - Ucieczka Mikołajczyka, koniec realnej opozycji.
 - Pełna kontrola komunistów nad państwem.
 - Koniec demokracji, początek stalinizacji Polski.

Zagadnienie 10

Stalinizm to system rządów oparty na totalitarnych metodach sprawowania władzy, który rozwinął się w ZSRR pod rządami Józefa Stalina i był narzucany innym państwom bloku wschodniego, w tym Polsce. Charakteryzował się *kultem jednostki, terrorem politycznym oraz gospodarką centralnie planowaną*.

Zamknijcie oczy i wyobraźcie sobie, że przenosicie się do lat 50. XX wieku. Przeczytajcie opis, a następnie pomyślcie jakie emocje mogłyby wam towarzyszyć, dorastając w tamtym czasie?

- Na ścianie nad tablicą wisi portret Józefa Stalina. Obok niego – obraz Bolesława Bieruta, pierwszego przywódcy komunistycznej Polski.
- Pani Julia wchodzi do klasy i mówi: „Dzień dobry, drodzy uczniowie! Dzisiaj zaczniemy od wspólnego odśpiewania pieśni ‘Międzynarodówka’!” (wszyscy śpiewają) - <https://www.youtube.com/watch?v=F2cguOnfDxU>
- Po pieśni nauczycielka zaczyna mówić: „Dzięki naszej partii i przyjaźni ze Związkiem Radzieckim żyjemy w wolnym i sprawiedliwym kraju! A teraz... Kto pamięta, co to znaczy być dobrym obywatelem Polski Ludowej?”
- Idziesz ulicą i widzisz ogromne plakaty propagandowe: „Stalin – Ojciec Narodów!”, „Budujemy socjalizm!”, „Związek Radziecki naszym wzorem!”
- Ludzie mówią cicho, boją się podstępów. Nie można otwarcie narzekać na rząd, bo ktoś może donieść...
- W sklepie spożywczym kolejka. Nie ma czekolady, cytrusów, ubrań – tylko chleb, kasza i ocet. Sprzedawczyni mówi: „Towaru nie ma, ale władza pracuje, żeby było lepiej.”
- Nie powinieneś mówić na głos o swoich odmiennych poglądach. Partia jest tylko jedna - PZPR.
- Po lekcjach przechodzisz obok fabryki, gdzie na ogromnym plakacie widać hasło: „Praca czyni bohatera socjalizmu!”. Ludzie zmęczeni wychodzą z zakładu, ale muszą pokazywać entuzjazm, bo partia czuwa.
- W gazetach czytasz o „przodownikach pracy”, takich jak Aleksander Stachanow, którzy wypełniają normy produkcji kilkukrotnie ponad wymagania.

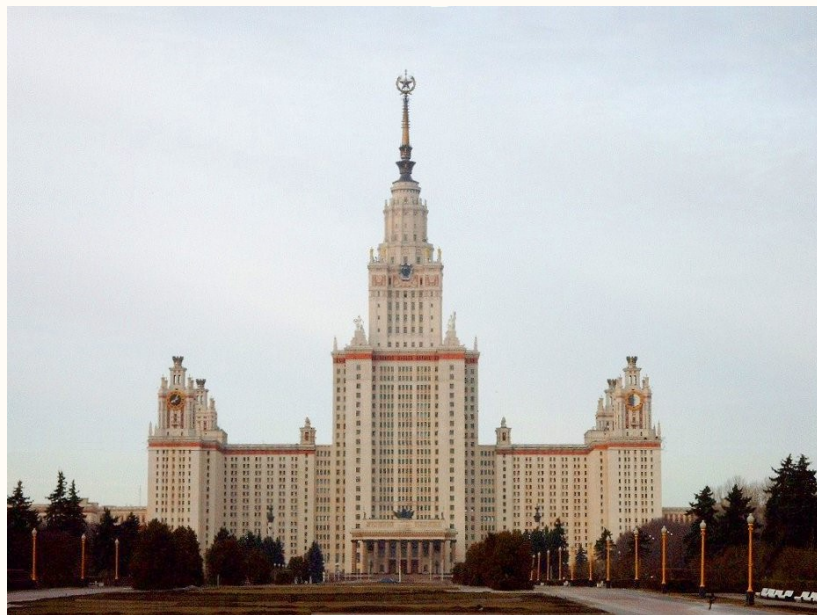
Powyższe elementy stanowiły również istotną część sowietyzacji bloku wschodniego, czyli procesu narzucania państwom zależnym od ZSRR radzieckiego modelu ustrojowego, gospodarczego i społecznego, opartego na ideologii komunistycznej, kultu jednostki, centralnym planowaniu oraz represyjnej kontroli nad społeczeństwem.

Na podstawie powyższego opisu spróbuj zapisać jak najwięcej cech stalinizmu:

Zagadnienie 11

Cechy socrealizmu

- Ideologiczna funkcja sztuki – każde dzieło musiało propagować wartości socjalistyczne, sławić władzę, klasę robotniczą, chłopów i sojusz ze Związkiem Radzieckim.
- Kult pracy i bohaterów pracy – gloryfikowanie przodowników pracy (np. Aleksander Stachanow) i przedstawianie ich jako wzorców moralnych.
- Kult jednostki – podkreślanie roli wodzów komunistycznych, takich jak Stalin, Bierut czy Lenin, często poprzez ich przedstawienia w dziełach sztuki.
- Przekaz optymistyczny – świat przedstawiony w sztuce był pełen postępu, dobrobytu i radości, choć w rzeczywistości panowały bieda i represje.
- Realistyczna forma – sztuka miała być zrozumiała dla mas.
- Monumentalizm – w architekturze i rzeźbie dominowały wielkie, imponujące budowle i pomniki

Zagadnienie 12

- Józef Stalin zmarł 5 marca 1953 roku w swojej rezydencji w pod Moskwą. Jego śmierć zakończyła jeden z najbardziej brutalnych okresów w historii ZSRR i zapoczątkowała proces **destalinizacji**, czyli stopniowego odchodzenia od terroru i kultu jednostki.

Zagadnienie 13

POWSTANIE NA WĘGRZECH (1956)

- Był to antykomunistyczny zryw Węgrów przeciwko władzy sowieckiej, rozpoczęty w Budapeszcie. Rząd Imre Nagya ogłosił neutralność Węgier i wycofanie z Układu Warszawskiego. 4 listopada Armia Czerwona brutalnie stłumiła powstanie. Zginęło ok. 2,5 tys. osób, Nagy został stracony, a Zachód nie udzielił pomocy. Powstanie stało się symbolem oporu wobec ZSRR.

Zagadnienie 14

PRASKA WIOSNA (1968)

- Była to próba reform komunizmu w Czechosłowacji pod wodzą Aleksandra Dubčeka, dążąca do większej wolności słowa i demokratyzacji. 20 sierpnia ZSRR i państwa Układu Warszawskiego (bez Rumunii) wkroczyły do kraju, brutalnie tłumiąc zmiany. Reformy zostały cofnięte, a Dubček odsunięty od władzy. Praska Wiosna stała się symbolem walki o wolność w bloku wschodnim.

Wydarzenia i daty - trzeba znać tylko rok:

1. Referendum „3 x TAK” (30 czerwca 1946)
2. Wybory z 1947 r. (19 stycznia 1947)
3. Śmierć Stalina (5 marca 1953) – koniec epoki terroru w ZSRR. Jego śmierć zapoczątkowała walkę o władzę i destalinizację.
4. Powstanie na Węgrzech (1956)
5. Praska Wiosna (1968)

Postacie

- Stanisław Mikołajczyk – premier rządu RP na uchodźstwie, lider PSL, sprzeciwiał się komunistom. Po sfałszowanych wyborach 1947 r. zmuszony do ucieczki z Polski.
- Bolesław Bierut – komunistyczny przywódca PRL, w latach 1947–1952 prezydent, potem I sekretarz PZPR. Odpowiedzialny za stalinizację Polski.
- Józef Stalin – dyktator ZSRR, wprowadził terror i gospodarkę planową. Jego śmierć zakończyła okres masowych represji.
- Imre Nagy – premier Węgier w czasie powstania 1956 r., ogłosił wyjście z Układu Warszawskiego. Po interwencji ZSRR aresztowany i stracony.
- Aleksander Dubček – przywódca Praskiej Wiosny, dążył do reform komunizmu w Czechosłowacji. Po interwencji wojsk Układu Warszawskiego usunięty z władzy.
- Aleksander Stachanow – radziecki górnik, symbol propagandy stachanowszczyzny, czyli ekstremalnego przekraczania norm pracy w ZSRR.